

Jotain uutta, jotain vanhaa

Toimin juuri valmistuttuani erään psykiatrisen avo-osaston ainoana lääkärinä. Vastuu oli taitoihini nähden suuri. Huomasin nopeasti, että perustietoni psykiatrian lääkehoitojen tehosta, turvallisuudesta ja tarkoituksenmukaisesta kohdennuksesta (taloudellisuudesta puhumattakaan) olivat käytännön tarpeisiini nähden tyngät. Apua oli osattava itse pyytää viisaammilta, jotka työskentelivät päivät toisaalla. Samalla tuli tehdä rohkeitakin avauksia potilaiden parhaaksi pitkällä aikavälillä.

Kuten usein ääriarajoilla työskenneltäessä, kokemus oli intensiivinen ja oppimiskäyrä huikean nousujohteinen. Eri lääkkeiden hyötyjen ja haittojen välillä käymäni sisäinen punaointi vaikutti osaltaan siihen, että kiinnostuin lääkehoidoista ja järkevän lääkehoidon edistämisestä laajassa mittakaavassa. Siten kokemus oli nykyisen ammattini valinnan kannalta keskeinen.

Monista oppimiskokemuksista kauaskantoisin on kuitenkin ollut tuolloin herännyt pohdintani normaalin ja sairaan psykiatrian välisen rajanvedon suhteellisuudesta. Työskentelyni aikana havaitsin, että rajanveto riippuu aina niin ajastamme kuin sitä ympäröivästä kulttuuristakin. Vaan miten rajanveto lopulta vaikuttaa siihen, kenen psykyä tulisi hoitaa lääkkeellä ja kenen ei? Niin sanotun raskaan ja akuutin psykiatrian puolella rajanveto on lääkärille helpompaa. Pohdinta tulee kuitenkin sitä tarpeellisemmaksi, mitä lähemmäs avoimia osaston ovia mennään.

Psykiatrian työjaksoni jälkeen on paljon jo ehtinyt muuttua. Psykiatrian lääkehoitojen valikoima odottaa taas uusia tuulahduksia reilun vuosikymmenen takaisten innovaatioiden jatkumoksi. Olennaiset diagnostiset kriteerit ovat päivittyneet vastaamaan tämän päivän vaatimuksia. Masennus- ja unilääkkeiden käyttö on maassamme lähtenyt laskuun, ja nykyään meitä puhuttavat vilkkaiden lasten stimulanttihoidot. Sosiaalinen media tarjoaa lohtua yksinäisille mutta voi viedä psykyä tasapainottavat yöunet.

Silti on jotain tuttuakin. Edelleen ajankohdittainen lienee reilut kymmenen vuotta sitten psykiatrisen osaston hiljaisuudessa lausumani nöyrä toive: ”Ollapa niin viisas, että oikein lääkitsisi häntä, joka elääkseen sen tarvitsee – ja lääkkeettä jättäisi hänet, jonka kuuluukin lääkkeettä jäädä.” ●

Päivi Ruokoniemi
LT, kliinisen farmakologian ja
lääkehoidon erikoislääkäri
Ylilääkäri, Fimea

Kiitos lukijoille kuluneesta vuodesta! Työni Sic!-lehden parissa on tältä erää tehty, ja ruoriin tarttuu taas virkavapaaltaan palannut Annikka Kalliokoski.